

Versenykiírás

XXXIII. Teleki Pál Kárpát-medencei Földrajz–Földtan Verseny

2024/2025. tanév

A verseny kiírója és rendezője:

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT

Szakmai együttműködők:

- Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
- Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (Eger)
- ELTE TTK
- Eszterházy Károly Katolikus Egyetem (Eger)
- TIT Szövetség tageszetei

Határon túli szakmai partnerek:

- Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete (Szabadka)
- GENIUS Jótékonyági Alapítvány (Beregszász)
- Kárpátaljai Magyar Pedagógus-szövetség (Beregszász)
- Mentor TT – Felvidéki Tehetségsegítő Tanács (Galánta)
- II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (Beregszász)
- Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (Csíkszereda)
- Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége (Komárom)
- Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete (Újvidék)

Támogatóink:

- Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
- Emberi Erőforrás Támogatáskezelő – Nemzeti Tehetség Program (NTP)
- Földtudományi Civil Szervezetek Közössége (FöCiK)
- Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. – Nemzeti Együttműködési Alap (NEA)
- Nemzeti Park Igazgatóságok
- Béres Gyógyszergyár Zrt.
- CSFK Földrajztudományi Intézet
- Földgömb magazin
- Alapítvány A Közjóért
- Ásványok Háza magángyűjtemény

- Magyar Földrajzi Társaság
- Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat
- Magyarhoni Földtani Társulat
- Miskolci Egyetem Műszaki és Földtudományi Kar
- SZTE Földrajzi és Földtudományi Intézet

A verseny szervezésével és lebonyolításával kapcsolatos információk:

a Magyar Természettudományi Társulat www.mtte.hu honlapján olvashatók.

A versenyt a Magyar Természettudományi Társulat (továbbiakban: MTT) földrajz–földtan témakörben magyarországi és külföldi, magyar anyanyelvű iskolák hetedik és nyolcadikos (13–14 éves) tanulói számára hirdeti meg **két kategóriában, megadott 2 témakör szerint. Függetlenül attól, hogy a versenyző 7. vagy 8. osztályos, indulhat a két témakör bármelyikén, aszerint, hogy az adott tanévben mit tanul a tanórákon. Arra azonban nincs lehetőség, hogy egy tanuló két egymás utáni tanévben ugyanabban a témakörben versenyezzen!**

Mindkét témakör tartalmazza: Térképészeti, közzettani alapismeretek, az időjárás és éghajlat elemei. A Föld belső és külső felépítése, a természet erői. Teleki Pál élete és munkássága, a Földgömb folyóirat egyes cikkei.

I. Témakörcsoport

- Kárpát-medence nagytájai.
- Magyarország természeti és társadalomföldrajzi ismerete.
- Európa természetföldrajza. (Európa földrajzi helyzete, határai, felszíne, felszínének kialakulása, éghajlata, vízrajzának jellemző vonásai, természetes növényzete.)
- Európa általános társadalom-gazdaságföldrajza (Európa országai, fővárosai, népessége, az Európai Unió kialakulása, intézményei)
- Közép-Európa és a Magyarországgal határos országok természet- és társadalomföldrajzának ismerete.

II: Témakörcsoport

- Európa természetföldrajza. (Európa földrajzi helyzete, határai, felszíne, felszínének kialakulása, éghajlata, vízrajzának jellemző vonásai, természetes növényzete.)
- Európa általános társadalom-gazdaságföldrajza (Európa országai, fővárosai, népessége, az Európai Unió kialakulása, intézményei)
- Dél-, Nyugat-, és Észak-Európa országainak természet- és társadalomföldrajzi jellemzői.
- Földrajzi övezetesség. (A Föld éghajlatai)
- "Távoli kontinensek" természet és társadalomföldrajzi ismeretei. (Afrika, Amerika, Ázsia, Sarkvidékek, Ausztrália és Óceánia)

Mindkét témakörcsoportnál a társadalomföldrajz (a társadalmi és a gazdaságföldrajzi ismereteket öleli fel, amik a megadott tankönyvekben és a munkafüzetekben szerepelnek).

A verseny magyarországi fordulóra és a Kárpát-medencei döntőre az MTT központi feladatalapokat készít a versenykiírásban megadott ismeretanyagból.

A verseny három fordulóból áll:

- 1) iskolai/Budapesten kerületi
- 2) vármegyei/Budapesten fővárosi
- 3) Kárpát-medencei döntő

Minden, a versenyen részt vevő iskolának az első fordulót megelőzően regisztrálnia kell az MTT honlapján az ott leírt útmutató szerint. Regisztráció csak az iskoláktól fogadható el.

Az iskolák regisztrációját 2024. október 1. és 2025. február 21. között várjuk.

Határidőn túli regisztrációra nincs lehetőség!

A vármegyékben a regisztrált iskolák, Budapesten pedig a kerületi versenyfelelősök

2025. március 3-tól tölthetik le a központi feladatsort az iskolai, illetve kerületi forduló lebonyolításához.

A verseny ismeretanyaga és fordulói:

1. Vármegyékben iskolai/Budapesten kerületi forduló:

2025. március 5. (szerda) 15:00 óra

A **vármegyékben** a verseny első fordulóját az MTT által biztosított egységes központi feladatlappal az iskolák szaktanárai szervezik meg. Az iskola feladata a feladatlapon nyomtatása, a verseny lebonyolítása, a továbbjutók adatainak megküldése az MTT-be.

A verseny vármegyei fordulójáról tájékozódás céljából a megyei TIT Szervezetek, és a kijelölt iskolák versenyfelelőseivel kell felvenni a kapcsolatot. A vármegyei felelősök elérhetőségét az MTT honlapján (www.mtte.hu) tesszük közzé 2024. szeptember 15-ig.

Minden **vármegyében** a vármegyei versenyfelelős határozza meg a vármegyei döntőbe jutás feltételeit, melyet egyedi versenykiírásában tesz közzé 2024. október 15-ig bezárólag, amit az intézménye honlapján hoz nyilvánosságra és e-mailben megküldi megyéje iskoláiba, az igazgatóknak címezve.

Budapesten a kerületi versenyfelelősök feladata a feladatlapon nyomtatása, a verseny lebonyolítása, az értékelés és az eredménylista megküldése az MTT-be. Amennyiben az iskolai, ill. a kerületi fordulón holtverseny alakulna ki, a sorrendet a szaktanárok döntsék el az MTT által javasolt „feladatok erőssorrendje” alapján, mely a megoldási útmutatón lesz olvasható.

Kerületenként a **2-2** legmagasabb pontot elért tanuló nevezhető a budapesti döntőre.

A központi feladatlapon 100 pontos, megoldásának időtartama 90 perc.

A vármegyékben az iskolák, Budapesten a kerületi versenyfelelősök nevezik a második fordulóra jutott diákokat a Társulat honlapján (www.mtte.hu). Határidő: **2025. március 15.**

Az iskolai/kerületi forduló ismeretanyaga:

I. Témakör csoport:

- Térképészeti, közzettani alapismeretek, az időjárás és éghajlat elemei.
- A Föld belső és külső felépítése, a természet erői.
- Magyarország természetföldrajza
- Magyarország népessége és települései

II. Témakör csoport:

- Térképészeti, közzettani alapismeretek, az időjárás és éghajlat elemei.
- A Föld belső és külső felépítése, a természet erői.
- Európa természetföldrajza. (Európa földrajzi helyzete, határai, felszíne, felszínének kialakulása, éghajlata, vízrajzának jellemző vonásai, természetes növényzete.)
- Dél-, Nyugat-, és Észak-Európa országainak természet- és társadalomföldrajzi jellemzői.

**2. Vármegyei/fővárosi forduló:
2025. április 11. (péntek) 15:00 óra**

A vármegyei forduló megvalósításában a megyei TIT szervezetek, ennek hiányában a kijelölt iskolák segítenek. A vármegyei forduló részvételi díját a megyei szervező határozza meg és teszi közzé a vármegyei versenykiírásban.

A fővárosban a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium (1082 Budapest, Horváth Mihály tér 8. Tel: 210-1030, Fax: 210-0745) bonyolítja a versenyt *Vizy Zsolt vezető szaktanár* (elérhetősége: vizsol@fazekas.hu; 06-30-552-8159) koordinálásával.

A vármegyei/budapesti döntőn a versenyzők az MTT által összeállított központi feladatlapot oldanak meg. A központi feladatlap 100 pontos, holtverseny esetére +10 kérdésből áll, a megoldás időtartama 120 perc. A dolgozatokat központi javítókulcs alapján a helyi versenybizottság javítja és értékeli. A vármegyékből témakörönként a legmagasabb pontszámot elérő **egy-egy** versenyző, aki lehet 7. vagy 8. osztályos tanuló, a fővárosból témakörönként a legmagasabb pontszámot elért **három-három** 7. vagy 8. évfolyamos tanuló jut a Kárpát-medencei döntőbe.

Az erdélyi, felvidéki, kárpátaljai és vajdasági résztvevők a helyi fordulók legjobbjaiból kerülnek a Kárpát-medencei döntőbe. Az MTT-vel előzetesen egyeztetett és megállapított létszámkeret alapján személyüket a határon túli verseny szervezők jelölik ki.

Ha a versenyző a vármegyei/fővárosi fordulón nem jelenik meg a megadott időpontban (nap, óra) akkor a versenybizottság a versenyzőt kizárja a versenyből! A versenyző kizárólag abban a vármegyében versenyezhet, ahol iskolába jár.

A vármegyei/fővárosi forduló eredményeit a versenyt rendező intézmény eljuttatja az MTT-nek, ezzel nevezi a döntőbe jutott diákot/diákokat.

Beküldési határidő: 2025. április 21.

A küllhoni verseny szervezőktől szintén 2025. április 21. -ig várjuk a Kárpát-medencei döntőbe jutott diákok listáját.

A vármegyei/budapesti döntő ismeretanyaga:

Mind a két témakör csoport részére az iskolai, kerületi forduló ismeretanyaga kibővül a következőkkel:

I. Témakör csoport:

- Magyarország társadalomföldrajzi ismerete
- Kárpát-medence nagytájai
- Európa természetföldrajza. (Európa földrajzi helyzete, határai, felszíne, felszínének kialakulása, éghajlata, vízrajzának jellemző vonásai, természetes növényzete.)
- Európa általános társadalom-gazdaságföldrajza. (Európa országai, fővárosai, népessége, az Európai Unió kialakulása, intézményei.)

Tananyagon kívül:

- A Földgömb kijelölt, honlapról később letölthető cikkei
- Teleki Pál élete és munkássága (www.mtte.hu)

II. Témakör csoport:

- A földrajzi övezetesség: éghajlati övezetek a Föld felszínén (az egyes övezetek jellemzése minden éghajlati elemre kitérően)
- Afrika természeti és társadalmi ismerete

Tananyagon kívül:

- A Földgömb kijelölt, honlapról később letölthető cikkei
- Teleki Pál élete és munkássága (www.mtte.hu)

3. Kárpát-medencei döntő:

2025. június 13-14-15. (péntek–szombat–vasárnap)

Helyszíne: Eszterházy Károly Katolikus Egyetem – Eger

A Kárpát-medencei döntő fordulói:

- írásbeli
- terepgyakorlat
- szóbeli

A versenyzők az első, *írásbeli* fordulót az MTT által összeállított központi feladatlap megoldásával teljesítik. A feladatlap 100 pontos, a megoldás időtartama 100 perc.

A Kárpát-medencei döntő második fordulója gyakorlati jellegű. *Terepbejárásából* és a terepbejáráson bemutatottak alapján készített feladatsor megoldásából áll.

A Kárpát-medencei döntő harmadik fordulója a *szóbeli* verseny. A versenyző a szóbeli előadás előtti felkészülés ideje alatt jegyzeteket készíthet. A szóbeli versenyen csak a szervezők által biztosított falitérképek, atlaszok használhatók.

A szóbeli tételei az ismeretanyagban megadott tananyaghoz kapcsolódnak, de nem egy-egy tankönyvi „leckére”, hanem az összefüggések meglátására, problémák megoldására épülnek.

A versenyzők és a felkészítő tanárok emléklapot kapnak. A verseny első hat helyezettje és felkészítő tanára oklevelet és különdíjakat kap, míg az első helyezett diák és tanára a Teleki Pál érem elismerésben is részesül.

A Kárpát-medencei döntő ismeretanyaga:

I. Témakörcsoport

- Kárpát-medence nagytájai
- Magyarország természeti és társadalomföldrajzi ismerete.
- Európa természetföldrajza. (Európa földrajzi helyzete, határai, felszíne, felszínének kialakulása, éghajlata, vízrajzának jellemző vonásai, természetes növényzete.)
- Európa általános társadalom-gazdaságföldrajza. (Európa országai, fővárosai, népessége, az Európai Unió kialakulása, intézményei.)
- Közép-Európa és a Magyarországgal határos országok természet- és társadalomföldrajzának ismerete.
- Földgömb később kijelölt, letölthető cikkei.
- Teleki Pál élete és munkássága; letölthető: www.mtte.hu,
- Alapvető térképészeti, közzettani-földtani ismeretek.
- A döntő szakmai terepbejárásán szerzett ismeretanyag.

II. Témakörcsoport

- Európa természetföldrajza. (Európa földrajzi helyzete, határai, felszíne, felszínének kialakulása, éghajlata, vízrajzának jellemző vonásai, természetes növényzete.)
- Európa általános társadalom-gazdaságföldrajza. (Európa országai, fővárosai, népessége, az Európai Unió kialakulása, intézményei.)
- Dél-, Nyugat-, és Észak-Európa országainak természet- és társadalomföldrajzi jellemzői. Földrajzi övezetesség. (A Föld éghajlatai)
- "Távolbi kontinensek" természet és társadalomföldrajzi ismeretei. (Afrika, Amerika, Ázsia, Sarkvidékek, Ausztrália és Óceánia)
- Földgömb később kijelölt, letölthető cikkei.
- Teleki Pál élete és munkássága; letölthető: www.mtte.hu,
- Alapvető térképészeti, közzettani-földtani ismeretek.
- A döntő szakmai terepbejárásán szerzett ismeretanyag.

Ajánlott tankönyvek:

- Természettudomány 5. o.: <https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TER05TA>
- Természettudomány 5. o.: <https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TER05TB>
- Természettudomány 6. o.: <https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TER06TA>
- Természettudomány 6. o.: <https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TER06TB>

- Földrajz 7.-8. o.: <https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-OL78TA>
<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-OL78MA>
<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-FOL78TB>
<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-OL78MB>

- Földrajz 7. Kontinensek földrajza: MS-2609
- Kontinensek földrajza kiegészítés: MS-2979
- Földrajz 8. Közép-Európa és Magyarország: MS-2613
- Közép-Európa és Magyarország Kiegészítés: MS-2983U

A három napos Kárpát-medencei döntő technikai bonyolításához (szállás, étkezés és helyi utazások) történő hozzájárulás mértékéről a későbbiekben adunk tájékoztatást.

Kapcsolat:

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT

tel: +36-1-266-1101, +36-30-296-4556

e-mail: mtt.titkarsag@mtt.t-online.hu

Levelezési cím: 1137. Budapest, Jászai Mari tér 4/A I.em.1.

Szeretettel várjuk a nevező iskolákat, tanáraikat és diákjaikat.
Jó felkészülést és sikeres versenyzést kívánunk!

Budapest, 2024. július 4.

Dr. Tardy János, PhD s.k.
c. egyetemi tanár,
az MTT ügyvezető elnöke

Dr. Pajtókné Dr. Tari Ilona, PhD habil. s.k.
rektor,
az MTT Földtudományi Szakosztály elnöke